

Tentoonstelling: Cobra Museum toont vele facetten van Spaanse kunstenaar

Bij Miró in zijn Spaanse atelier

Het Amstelveense Cobra Museum toont werk van Joan Miró. Zijn spontane droombeelden en mythische wezens zijn onmiskenbaar artistiek verwant aan kunst van de Cobragroep.

KEES KEIJER, *Het Parool*, October 10, 2015

AMSTERDAM - Het is 1948. In Parijs maken Karel Appel en Theo Wolvecamp een galerierondje per fiets. Ze komen bij Galerie Maeght in de rue Téhéran, maar helaas treffen de schilders een dichte deur. Er exposeert ene Joan Miró, een Spaanse schilder waar ze nog nooit van hadden gehoord. Staand op zijn zadel, koekeloert Appel door het raam van de galerie en roept: "Moet je die vent zien, die heeft alles van mij gegapt. Laat ik hier een keer een doekje zien en dan maakt ie alles meteen na."

Zo was het natuurlijk niet helemaal gegaan. Toen Karel nog nauwelijks uit de luiers was, maakte Joan Miró (1893-1983) al spontane droombeelden en mythische wezens die later door de leden van Cobra zouden worden omarmd. Niet lang daarna kwam het goed tussen Appel, de andere Cobraleden en Miró. Op de laatste Cobratentoonstelling in Luik in 1951 deed Miró zelfs mee en exposeerden Appel en Miró hun werk naast elkaar.

De relatie tussen Nederland en Miró is een beetje vreemd. In 1956 was er een grote tentoonstelling met zijn werk in het Stedelijk Museum. Maar daarna bleef het lang stil. Er is in diverse Nederlandse musea werk van Miró te vinden maar blijkbaar was dat geen aanleiding om eens wat meer van hem te tonen.

Nederland is echter aan een inhaalslag bezig. Een paar jaar geleden exposeerde het Rijksmuseum een aantal schilderijen die Miró maakte na een bezoek aan het Rijks. In de werken klinken echo's door van zeventiende-eeuwse genrevoorstellingen. Dit jaar staan er monumentale beelden van Miró in de tuin. En nu heeft het Cobra Museum een tentoonstelling die allerlei facetten van het werk van Miró laat zien, en waarbij ook verbanden worden gelegd met Cobra.

Die verbanden liggen overal voor het oprapen. Onwillekeurig heeft Miró zelfs bijgedragen aan het ontstaan van Cobra. In 1946 was er in Parijs een toevallige ontmoeting tussen Constant Nieuwenhuys en Asger Jorn. Ze troffen elkaar in Galerie Pierre Loeb om daar werk van Miró te bekijken. Deze kennismaking leidde tot een vriendschap die twee jaar later resulteerde in de oprichting van Cobra.

Blikvanger in de tentoonstelling in Amstelveen is een nagebouwd hoekje van het atelier van Miró op Mallorca. In 1946 verhuisde Miró naar het Spaanse eiland, waar hij twee jaar later een atelier liet bouwen. In de reconstructie staan ezels met schilderijen die aanwezig waren toen Miró in 1983 overleed. Ook staat er nu zijn stoel, omgeven door verftubes, penselen en paletten. In het nagebouwde atelierhoekje zijn ook afbeeldingen op de muur geprikt die Miró blijkbaar interessant vond: een portret van Picasso, een topless Afrikaanse vrouw met kalebas op het hoofd, een ansichtkaart uit Hollywood en een laat schilderij van Mondriaan.

De schotten in de ruimte zijn, met een knipoog naar de eerder genoemde Cobratentoonstelling in Luik, bespannen met jute en de kopse kanten zijn van hout.

De verwantschap tussen Cobra en Miró loopt dus als een rode draad door de tentoonstelling, al is nauwelijks sprake van wederzijdse beïnvloeding, eerder van een artistieke verwantschap. De Cobrakunstenaars richtten zich lange tijd op universele en archaïsche symbolen zoals het kind, de vrouw, de vogel, hemellichamen en de slang, en dat geldt eigenlijk ook voor het latere werk van Miró. Miró en Cobra leunden zwaar op elementen die zijn geworteld in de kracht van de natuur, kinderlijke oorspronkelijkheid en een uitgesproken voorkeur voor niet-westerse kunst, volkskunst en populaire cultuur.

Er zijn meer overeenkomsten. De verschrikkingen van de oorlog bijvoorbeeld. Miró maakte twee wereldoorlogen en de Spaanse burgeroorlog van nabij mee en de gevolgen ervan zijn in veel werken terug te vinden. De uitgestrekte armen, gebalde vuisten en open monden in de tekening Figuren en vogel uit 1934-'36 komen bijna letterlijk terug in de oorlogsserie *Huit fois la guerre* (Acht keer de oorlog) van Constant uit 1951.

De tentoonstelling eindigt met keramiek en een aantal bronzen sculpturen van Miró. Die laatste geven weer een ander beeld van zijn kunstenaarschap dan de beelden in de tuin van het Rijksmuseum. De hand van de meester komt nog iets dichterbij.

Miró & Cobra. Experimenteel spel, t/m 31 januari 2016 in het Cobra Museum voor Moderne Kunst